

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **B. M.**

w przedmiocie wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 26 lutego 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej

z dnia 6 października 2023 r., sygn. akt III K 667/23,

**1. uchyla zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z
dnia 6 października 2023 r. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.**

postępowanie w sprawie umarza;

2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Waldemar Płóciennik

Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej wyrokiem łącznym z dnia 6 października 2023 r., sygn. akt III K 667/23, w sprawie B. M. , skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Cieszynie z dnia 6 lutego 2023 r., sygn. akt II K 1800/22, za przestępstwo z art. 244 k.k. popełnione w dniu 5 czerwca 2022 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; orzeczono też wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat;
2. Sądu Rejonowego w Bielsku – Białej z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. akt III K 1617/22, za przestępstwo z art. 244 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 91 § 1 k.k. popełnione w dniach: 30 maja 2022 r. i 27 czerwca 2022 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności; orzeczono też wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 8 lat,
 - I. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k., art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności, orzeczone w wyrokach wymienionych w komparycji pod poz. 1 i 2, a w ich miejsce wymierzył karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;
 - II. na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 85 § 1 k.k. połączył środki karne, orzeczone w wyrokach wymienionych w komparycji pod poz. 1 i 2, a w ich miejsce wymierzył łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat;
 - III. pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach objętych wyrokiem łącznym pozostawił do odrębnego wykonania;
 - IV. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt I kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres odbytej kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt II K 1800/22 – od dnia 23 marca 2023 r. do dnia 19 września 2023 r.;
 - V. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od ponoszenia wydatków postępowania, przejmując je na rzecz Skarbu Państwa.

Wyrok uprawomocnił się z dniem 14 października 2023 r., albowiem żadna ze stron postępowania go nie zaskarżyła.

Kasację na korzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając wyrok łączny w całości, zarzucił „rażące naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., stanowiące bezwzględną

przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., polegające na wydaniu w dniu 6 października 2023 r. wyroku łącznego, który uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego z dniem 14 października 2023 r. (sygn. akt III K 667/23) oraz orzeczeniu: kary łącznej 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności i łącznego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat, w wyniku połączenia kar i środków karnych orzeczonych wobec B. M. wyrokami: Sądu Rejonowego w Cieszynie o sygn. akt II K 1800/22 i Sądu Rejonowego w Bielsku – Białej, sygn. akt III K 1617/22, podczas gdy postępowanie w tym samym przedmiocie, co do tych samych wyroków tej samej osoby zostało wcześniej prawomocnie zakończone wydaniem przez Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej w dniu 20 września 2023 r., sygn. akt III K 538/23, wyroku łącznego, który uprawomocnił się z dniem 28 września 2023 r., w pierwszej instancji”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona na korzyść skazanego przez Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Z lektury akt sprawy wynika, że postępowanie w przedmiocie wydania wobec B. M. wyroku łącznego zostało zarejestrowane w Sądzie Rejonowym w Cieszynie w dniu 28 marca 2023 r., na skutek pisma Zastępcy Dyrektora Zakładu Karnego w S. z dnia 23 marca 2023 r., sporządzonego w trybie art. 12b k.k.w. W piśmie tym poinformowano o wprowadzeniu do wykonania wobec skazanego pięciu kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego w Bielsku – Białej o sygn. akt IX K 528/20 i IX K 153/22, Sądu Rejonowego w Pszczynie o sygn. akt II K 194/22, Sądu Rejonowego w Kolbuszowej o sygn. akt II K 127/22 i Sądu Rejonowego w Cieszynie o sygn. akt II K 1800/22 (k - 1 i 5). Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą II K 341/23.

Postanowieniem z dnia 22 maja 2023 r., Sąd Rejonowy w Cieszynie uznał się za niewłaściwy miejscowo do jej prowadzenia i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Bielsku – Białej jako właściwemu (k – 35). W Sądzie Rejonowym w Bielsku – Białej, stosownie do zarządzenia z dnia 19 czerwca 2023 r., wpisano ją do repertorium pod sygnaturą III K 667/23 (k – 42). Na k – 43 akt sprawy znajduje się datowana na dzień 19 czerwca 2023 r. notatka urzędowa zawierająca informację, iż pod sygnaturą III K 576/23 toczy się sprawa o wydanie wyroku łącznego dotycząca skazanego B. M. . Dysponując informacją o istnieniu ewentualnej przeszkody do prowadzenia postępowania, Sąd nie podjął czynności w celu ustalenia, która ze spraw została wszczęta wcześniej i w sprawie III K 667/23 wyznaczył na dzień 6 października 2023 r. termin rozprawy. Z protokołu rozprawy wynika, iż na mocy art. 405 § 4 k.p.k., Sąd ujawnił bez odczytywania dokumenty zgromadzone w toku postępowania sądowego, a więc poza wymienioną notatką urzędową z dnia 19 czerwca 2023 r. i pismem z jednostki penitencjarnej z dnia 23 marca 2023 r., m.in. odpisy wyroków wydanych wobec B. M. w sprawach o sygn. akt: IX K 528/20 (VII Ka 413/22, k – 20-22), IX K 153/22 (k – 26), II K 194/22 (k – 67), II K 127/22, IX K 1091/22 (wyrok łączny – k – 60 – 63), II K 1800/22 (k – 69) i III K 1617/22 (k – 71 – 72) oraz dane o jego karalności. Sąd ujawnił także opinie o skazanym z dnia 16 sierpnia 2023 r. z ZK w S., a także akta III K 667/23. W tym samym dniu Sąd wydał wyrok łączny (k - 89).

Uwadze Sądu uszło, iż w dniu wydania wyroku w rozważanej sprawie, w obrocie prawnym funkcjonował już wyrok łączny wydany wobec skazanego B.M. w dniu 20 września 2023 r. (prawomocny od dnia 28 września 2023 r.) także przez Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej w sprawie III K 538/23, w tej samej kwestii, tj. wyroków wydanych w sprawie II K 1800/22 i III K 1617/22. Wyrokiem tym połączono kary i środki karne jednostkowe i orzeczono karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz łączny zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 10 lat. Jak już wskazano, postępowanie w tym przedmiocie zarejestrowane w repertorium w dniu 28 lutego 2023 r. pod sygnaturą II K 18/23 przez Sąd Rejonowy w Kolbuszowej, a następnie postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2023 r. sprawa została przekazana zgodnie z właściwością miejscową, do Sądu Rejonowego w Bielsku – Białej (akta o sygn. III K 538/23 - k - 2, 18 i 95-96).

Jak wynika z przedstawionego przebiegu postępowania, w przedmiocie wydania wyroku łącznego w sprawie III K 667/23, od dnia 28 września 2023 r. istniała negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej – *res iudicata*, która zniosła wcześniej zaistniałą przesłankę odwoławczą – *lis pendens*. Doszło zatem do zaistnienia rażącego uchybienia w postaci powagi rzeczy osądzonej, a tym samym w sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza przewidziana w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Wydanie nowego wyroku łącznego wbrew przesłance powagi rzeczy osądzonej nie powoduje utraty mocy przez poprzedni wyrok łączny, albowiem skutek o którym mowa w art. 575 k.p.k., może nastąpić tylko wówczas, gdy spełnione są przesłanki określone w tym przepisie, a zatem gdy zachodzi realna potrzeba wydania nowego wyroku łącznego. W wypadku uchylenia wyroku wydanego z naruszeniem art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., wykonaniu podlega poprzedni wyrok łączny, gdyż nie utracił on mocy na podstawie art. 575 § 1 k.p.k. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., III KK 126/18).

Wobec stwierdzenia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Na zakończenie zwrócić należy jeszcze uwagę na następujące okoliczności.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w tym samym czasie przed Sądem Rejonowym w Bielsku – Białej toczyło się pod sygnaturą IX K 1091/22 wobec skazanego jeszcze jedno postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Postępowanie to zakończyło się wydaniem wyroku w dniu 8 maja 2023 r. (prawomocny od dnia 16 maja 2023 r.) Rozstrzygnięcie to zostało wydane już po uprawomocnieniu się wyroków w sprawach II K 1800/22 i III K 1617/22, jednak nie objęło ono powyższych orzeczeń, natomiast wyrok łączny zawierał rozstrzygnięcia dotyczące czterech orzeczeń wskazanych w piśmie Zastępcy Dyrektora Zakładu Karnego w S. z dnia 23 marca 2023 r., stanowiącym podstawę rejestracji przedmiotowej sprawy (k – 46 – 51 i 60 – 63, 64).

Po wtóre, w komparycji wyroku łącznego wskazano, że B. M. został skazany prawomocnie wyrokami podlegającymi łączeniu w sprawach II K 1800/22 oraz III K 1617/22 i w tym zakresie wydano rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie. Biorąc więc pod uwagę treść części wstępnej wyroku łącznego, przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego były wyłącznie wyroki w nim wymienione. Jednak w części wstępnej wyroku łącznego (tzw. komparycja) powinny być opisane w prawidłowy sposób wszystkie skazania, które stanowiły przedmiot rozstrzygnięcia (art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k.). To właśnie ta część wyroku łącznego określa przedmiot rozstrzygania w trybie wyroku łącznego. Oznacza to, że co do tych skazań wymienionych w komparycji orzeczenia sąd *meriti* winien wydać rozstrzygnięcie w części dyspozytywnej wyroku (tzw. sentencja wyroku). Brak w komparycji wyroku łącznego określonego skazania oznacza, że nie było ono przedmiotem rozstrzygnięcia w tym wyroku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2023 r. sygn. akt V KK 272/23).

[J.J.]

[a.ł.]

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Waldemar Płóciennik

Eugeniusz Wildowicz